

Inhoud	I
Voorwoord	VII
Afkortingen en Tekens	IX
1 De cognitieve basis van de taal: taal en denken	1
1.0. Overzicht	1
1.1. Inleiding: Verschillende tekensystemen	2
1.2. Structuurprincipes in de taal	6
1.2.1. Het indexicaliteitsprincipe	6
1.2.2. Het iconiteitsprincipe	10
1.2.3. Het symbolisch principe	15
1.3. Talige en conceptuele categorieën	17
1.3.1. Lexicale categorieën	20
1.3.2. Grammaticale categorieën	23
1.4. Samenvatting	26
1.5. Aanbevolen lectuur	28
1.6. Opgaven	28
2 Wat er in een woord zit: lexicologie	31
2.0. Overzicht	31
2.1. Van woorden naar betekenissen en van begrippen naar woorden	31
2.2. Van woorden naar betekenissen: semasiologie	33
2.2.1. Prominentie: prototypische woordbetekenis en referent	36
2.2.2. Verband tussen woordbetekenissen: radiaal netwerk	37
2.2.3. Vaagheid in begripscategorieën en woordbetekenissen	42
2.3. Van begrippen naar woorden: onomasiologie	44
2.3.1. Prominentie in classificaties: de basisniveauterm	44
2.3.2. Verband tussen termen in conceptuele domeinen: taxonomie en woordvelden	47
2.3.3. Vaagheid in conceptuele domeinen: taxonomische onbepaaldheid	51

2.4.	Besluit: de interactie tussen semasiologie en onomasiologie	54
2.5.	Samenvatting	55
2.6.	Aanbevolen lectuur	57
2.7.	Opgaven	57
3	De kleinste betekenisdragende elementen: morfologie	61
3.0.	Overzicht	61
3.1.	Inleiding: Verschillende soorten betekenselementen	62
3.1.1.	Twee soorten betekenselementen: woord en affix	62
3.1.2.	De functie van woordvormingsprocessen	65
3.2.	De samenstelling	65
3.2.1.	Welke benaming zet zich door?	65
3.2.2.	Samenstelling vs. syntactische groep	67
3.2.3.	De drie basispatronen van de samenstelling	69
3.3.	De afleiding	71
3.3.1.	Betekenis van afleidingen en soorten van affixen	71
3.3.2.	De betekenis en productiviteit van sommige suffixen	73
3.3.3.	Waar komen affixen vandaan? Grammaticalisatie	77
3.4.	Overige woordvormingsprocessen	79
3.5.	Inflexievormen en vrije grammatische morfemen	81
3.6.	Besluit: morfologie, lexicologie, syntaxis	83
3.7.	Samenvatting	85
3.8.	Aanbevolen lectuur	86
3.9.	Opgaven	87
4	Begrippen samenvoegen als een gebeuren: syntaxis	91
4.0.	Overzicht	91
4.1.	Inleiding: syntaxis en grammatica	92
4.2.	Gebeurenschema's en deelnemersrollen	94
4.2.1.	Het zijnsschema	96
4.2.2.	Het processchema	97
4.2.3.	Het handelingsschema	98
4.2.4.	Het ervaringsschema	100
4.2.5.	Het bezitsschema	101
4.2.6.	Het bewegingsschema	102
4.2.7.	Het overdrachtsschema	104

4.3.	Hiërarchie en lineaire structuur van de zin	105
4.3.1.	Hiërarchische structuur van de zinsconstituenten	106
4.3.2.	De lineaire volgorde in de zin: zinspatronen	108
4.4.	Verankeringsmorfemen en gelaagdheid van de zin	111
4.4.1.	De buitenlaag of de communicatieve functie: wijze	112
4.4.2.	De houding van de spreker t.o.v. het gebeuren: modaliteit	114
4.4.3.	Het spreekmoment: tijden van het werkwoord	115
4.4.4.	Een gebeuren t.o.v. een ander gebeuren lokaliseren: het perfectieve aspect	116
4.4.5.	Interne fasering van een gebeuren: het progressieve aspect	117
4.4.6.	Synthese: de verankering van een gebeuren	118
4.5.	Samenvatting	119
4.6.	Aanbevolen lectuur	121
4.7.	Opgaven	122
5	Taalklanken en het klanksysteem van een taal: fonetiek en fonologie	125
5.0.	Overzicht	125
5.1.	Fonetiek en fonologie: inleiding	126
5.1.1.	Spelling en uitspraak	127
5.1.2.	Fonetisch schrift	128
5.2.	Hoe brengen we taalklanken voort?	128
5.2.1.	Fonatie of stemtoon	128
5.2.2.	Articulatie	130
5.3.	Medeklinkers of consonanten	131
5.3.1.	Articulatieplaatsen	132
5.3.2.	Wijze van articulatie	132
5.3.3.	De karakterisering van elke medeklinker	133
5.4.	Klinkers en tweeklanken	134
5.4.1.	Algemene aspecten	134
5.4.2.	De klinkers van het Algemeen Nederlands	136
5.4.3.	De tweeklanken van het Algemeen Nederlands	137
5.5.	Fonemen en allofonen	140
5.5.1.	Definities	140
5.5.2.	Vrije variatie en complementaire distributie	141
5.5.3.	Fonetische en fonemische transcriptie	142
5.6.	Grottere fonologische eenheden	143
5.6.1.	De syllabe	143

5.6.2.	Klemtoon, toon, intonatie	144
5.7.	Contextfenomenen	146
5.7.1.	Verbindingselementen	146
5.7.2.	Weglating	146
5.7.3.	Assimilatie	147
5.7.4.	Palatalisatie of mouillering	148
5.7.5.	Klinkerreductie	148
5.7.6.	"Zwakke" en "sterke" vormen	149
5.8.	Samenvatting	149
5.9.	Aanbevolen lectuur	152
5.10.	Opgaven	152
6	Taal, cultuur en conceptualisatie: transculturele semantiek	155
6.0.	Overzicht	155
6.1.	Linguïstische relativiteit, universalisme en betekenisparafrase	156
6.1.1.	Linguïstische en culturele relativiteit	156
6.1.2.	Universele concepten en betekenisparafrase	161
6.2.	Cultuurspecifieke woorden	164
6.3.	Cultuurspecifieke grammatica	168
6.4.	Culturele scripts	172
6.5.	Besluit: taal, cultuur en denken	176
6.6.	Samenvatting	177
6.7.	Aanbevolen lectuur	178
6.8.	Opgaven	179
7	Dingen doen met woorden: pragmatiek	183
7.0.	Overzicht	183
7.1.	Inleiding: Wat is pragmatiek?	184
7.1.1.	Interactie, taaldaad, pragmatiek	184
7.1.2.	Een cognitieve typologie van taaldaden	187
7.2.	Performatieve taaldaden en welgeslaagdheidsvoorwaarden	190
7.2.1.	Subtypes van performatieve taaldaden	190
7.2.2.	Welgeslaagdheidsvoorwaarden	193
7.3.	Informatieve taaldaden en coöperatieve interactie	195
7.3.1.	Gesprekspresupposities en conventionele presupposities	195

7.3.2.	Het principe van coöperativiteit en de gespreksmaximen	196
7.3.3.	Gespreksimplicaturen en conventionele implicaturen	200
7.4.	Volitieve taaldaden en beleefde interactie	203
7.4.1.	Verschil tussen informatieve en volitieve taaldaden	204
7.4.2.	Beleefdheid: de identiteit van de partner erkennen	205
7.4.3.	Verband tussen zinstype en type van taalhandeling	208
7.5.	Samenvatting	209
7.6.	Aanbevolen lectuur	211
7.7.	Opgaven	211

8	Teksten structureren: tekstlinguïstiek	215
8.0.	Overzicht	215
8.1.	Tekst en tekstlinguïstiek	215
8.2.	Tekstrepresentatie	217
8.3.	Tekstcoherentie: verschil tussen coherentie en cohesie	221
8.4.	Referentiële coherentie	223
8.5.	Relationele coherentie	227
8.6.	Overzicht van coherentierelaties	234
8.7.	Samenvatting	237
8.8.	Aanbevolen lectuur	239
8.9.	Opgaven	239

9	Taal doorheen de tijden: historische linguïstiek	243
9.0.	Overzicht	243
9.1.	Bepaling van taalverandering	244
9.2.	Methodes in de historische linguïstiek	248
9.3.	Typologie van taalverandering	253
9.3.1.	Veranderingen binnen een radiaal netwerk	253
9.3.2.	Veranderingen tussen radiale netwerken	256
9.3.3.	Veranderingen in schema's	259
9.3.4.	Veranderingen door analogie	263
9.4.	Oorzaken en voorspelbaarheid van taalverandering	265
9.5.	Samenvatting	269
9.6.	Aanbevolen lectuur	270
9.7.	Opgaven	271

10 Talen in vergelijking:	275
taaltypologie, contrastieve linguïstiek	
10.0. Overzicht	275
10.1. Talen in vergelijking	276
10.1.1. Waarom talen met elkaar vergelijken?	276
10.1.2. Telling en afbakening van talen	278
10.1.3. Linguïstische criteria voor de afbakening van een taal	279
10.1.4. De sociologische status van een taal	281
10.2. Taaltypologie	283
10.2.1. Genetische verwantschap als basis van taalvergelijking	283
10.2.2. Taaluniversalia als basis van taalvergelijking	288
10.3. Contrastieve linguïstiek	293
10.3.1. De Engelse progressieve vorm en mogelijke equivalenten	294
10.3.2. Methodologische aspecten van de contrastieve linguïstiek	296
10.3.3. Vergelijking van werkwoordelijke groep Engels-Nederlands	299
10.4. Samenvatting	302
10.5. Aanbevolen lectuur	304
10.6. Opgaven	305
Bibliografie	309
Index	319